



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., a JUDr. Miroslavy Honusové ve věci žalobce **D. M.**, v řízení zastoupeného Mgr. Katarínou Kožiakovou Oboňovou, advokátkou se sídlem Praha 5, Plaská 10, proti žalovanému **Policejnímu prezidentovi Policie České republiky** se sídlem Praha 7, Strojnická 27, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15.5.2014 č.j. PPR-10358-32/ČJ-2012-990131, ve věci jednání majícího znaky přestupku,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

A.

Vymezení věci

[1] Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15.5.2014 č.j. PPR-10358-32/ČJ-2012-990131, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí ředitele Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje (dále jen „služební orgán I. stupně“) ze dne 21.3.2012

č.j. KRPT-122905-18/ČJ-2011-0700KR-PR. Tímto rozhodnutím byl žalobci uložen kázeňský trest za spáchání jednání, které má znaky přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) a § 125c odst. 1 písm. d) zák. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“), jehož se měl dopustit dne 9.11.2011 v době kolem 23:40 hodin na silnici II/443 v km 29,021 u rodinného domu č. 9 v obci Uhlířov jako řidič soukromého motorového vozidla Citroen Saxo, když na přímém úseku komunikace nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem a vlastnostem vozidla, s vozem vyjel vpravo mimo komunikaci na chodník, kde následně přední částí vozidla narazil do zděného oplocení rodinného domu, které tímto nárazem poškodil. Jmenovaný byl za přítomnosti nadřízeného příslušníka v akceschopnosti a vedoucího obvodního oddělení Vítkov vyzván k orientačnímu vyšetření, zda neřídil vozidlo pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, což bez uvedení důvodů odmítl tak, jako i následnou výzvu k lékařskému vyšetření. Jmenovaný tímto jednal v rozporu s ustanovením § 4 písm. a), § 5 odst. 1 písm. f) a § 18 odst. 1 zákona o provozu na pozemních komunikacích a podle § 51 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru mu byl uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti.

B.

Dřívější soudní přezkum

[2] Krajský soud již v minulosti v žalobcově věci rozhodoval, když v řízení vedeném pod sp. zn. 78 Ad 47/2012 přezkoumával předchozí rozhodnutí žalovaného ze dne 2.8.2012 č.j. PPR-10358-4/ČJ-2012-990131, jímž bylo zamítnuto žalobcovo odvolání a potvrzeno totéž rozhodnutí služebního orgánu I. stupně.

[3] Krajský soud rozsudkem ze dne 20.2.2014 č.j. 78 Ad 74/2012-41 předchozí rozhodnutí žalovaného zrušil. Důvody kasace spočívaly v tom, že:

- žalovaný se nevypořádal dostatečně se zhoršeným zdravotním stavem žalobce bezprostředně po nehodě – absentovala jakákoli úvaha týkající se skutečnosti, že žalobce dle lékařské zprávy utrpěl úraz hlavy. To bylo vyhodnoceno jako opomenutí důkazu, neboť bylo na žalovaném, aby uvedl, zda jeho zjištění jsou či nejsou v rozporu s předmětnou lékařskou zprávou a jaké to má důsledky pro závěry žalovaného;
- soud nebyl schopen posoudit přiměřenost či nepřiměřenost sankce, neboť absentoval jakýkoli soupis jeho konkrétních služebních povinností, za něž byl žalobce jak kázeňsky odměněn, tak kázeňsky trestán. Soud zaujal názor, že přihlédnutí k dosavadnímu přístupu příslušníka k plnění služebních povinností a k tomu, zda již byl kázeňsky trestán, je jedním z hledisek, které musí být při určení druhu trestu zohledněny (ust. § 186 odst. 5 zákona o služebním poměru). Pouhý počet kázeňských odměn a trestů bez uvedení jejich skutkové podstaty a závažnosti a bez úvahy žalovaného, jaký vliv na určení sankce měly, je nedostatečný.

[4] Předmětem nynějšího soudního přezkumu je tak rozhodnutí žalovaného vydané po předcházejícím zrušovacím rozsudku.

C. Žalobní body

[5] Žalobce napadenému rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, vytýká, že:

- 1) MUDr. J.H., znalec z oboru zdravotnictví – specializace soudní lékařství, uvedl, že objektivní nále z vyšetřování ze dne 11.11.2011 nesvědčil pro prodělaný otřes mozku, byť i lehkého stupně. Znalec uváděné zvracení den po dopravní nehodě staví do souvislosti s podvrtnutím krční páteře, a nikoliv s otřesem mozku. Ze zjištěných úrazových změn pak dovozuje jejich vznik tupým násilím malé intenzity, které není způsobilé k zapříčinění otřesu mozku i jen lehkého stupně. Jednání, chování, reakce i uvažování žalobce včetně vztahových souvislostí bezprostředně po dopravní nehodě pak podle znalce rovněž neodpovídalo prodělanému otřesu mozku. Jinými okolnostmi ovlivňující žalobcův zdravotní stav se pak znalec ani žalovaný nezabýval. Zejména žalovaný zcela pominul zabývat se psychickým stavem žalobce po nehodě, jenž mohl zapříčinit odepření podstoupit dechovou zkoušku. Během celého řízení žalobce nerozporoval, že řídil předmětné vozidlo, avšak důrazně poukazoval na svůj psychosomatický stav po nehodě, když byl evidentně v šoku a zraněn, což následně prokázalo i vyšetření ve Slezské nemocnici v Opavě. To, že znalec vyloučil, že by dané zranění šlo kvalifikovat jako otřes mozku, neznamená, že ke zranění nedošlo, a toto zranění nemohlo přispět k uvedení žalobce do stavu šoku. Tyto skutečnosti ostatně dokládá i výpověď zasahujícího policisty prap. M. N., který uvádí, že chování žalovaného bylo nestandardní, útržkovité a méně koordinované. Žalobce tak namítá, že se žalovaný stále dostatečně nevypořádal se zhoršeným zdravotním stavem žalobce, když se žalovaný zabýval pouze fyzickými následky nehody, avšak pominul možné psychické následky nehody. Stran při posuzování všech jednotlivostí daného konkrétního případu nelze ponechat ani stres z předchozí rodinné rozepře, který v kombinaci s utrpěným zraněním mohl ve své kombinaci vyvolat psychický šok, což pak bylo příčinou odmítnutí orientačního vyšetření a lékařského vyšetření, které by za normálního psychického stavu žalobce neodmítl. Jestliže pak žalovaný vyvozuje ze snahy okamžitě nahradit škodu poškozenému a ze snahy zabránit zavolání policie, že se choval racionálně, nelze s tímto závěrem bezezbytku souhlasit. Takové chování více připomíná panické jednání muže, jenž je ve spojitosti s předešlými stresovými situacemi v psychickém šoku. Žalovaný tak porušil § 180 odst. 1 zákona o služebním poměru, kdy opomenutím zhodnocení psychického stavu žalobce nezjistil stav věci, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti a neopatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí, např. znalecký posudek znalce z oboru psychologie. Zároveň tak žalovaný porušil § 180 odst. 4 zákona o služebním poměru, kdy nezhodnotil důkazy v jejich vzájemné souvislosti, kdy nepřihlédl ke spojení stresu ze zavinění nehody, stresu z rodinných problémů, stresu z obavy ze ztráty zaměstnání a fyzickému zranění, jež ve své kombinaci mohlo zapříčinit odmítnutí orientačního vyšetření a lékařského vyšetření;
- 2) kázeňský trest odnětí služební hodnosti, považuje žalobce ve světle výše nastíněného, za nepřiměřeně přísný, když na jeho základě musí být žalobce, propuštěn ze služebního poměru. V předešlých, mnohem flagrantnějších profesních pochybeních se přitom kázeňské tresty omezovaly na snížení základního tarifu o 5% na dobu jednoho resp. dvou měsíců a snížení základního

tarifu o 10% na dobu dvou měsíců. V určitých směrech jsou velmi podobné případy ze srpna a prosince roku 2008, neboť byl žalobce potrestán za způsobení dopravní nehody a způsobení škody na služebním vozidle, kázeňským trestem nejprve ve formě písemného napomenutí a snížením základního tarifu o 5% na dobu jednoho měsíce. Udělování kázeňských trestů tohoto druhu a v této výši vyvolalo v žalobci legitimní očekávání, že podobný případ bude vyřešen podobně. Žalobce si uvědomuje větší závažnost předmětného kázeňského pochybení, zejména kvůli jemu samotnému nepochopitelnému odmítnutí dechové zkoušky, a proto předpokládal, že dojde k zpřísnění kázeňského trestu. Žalobce však nepředpokládal, že dojde k udělení úplně jiného druhu kázeňského trestu, kdy za předchozí podobný případ mu byl uložen kázeňský trest snížení základního tarifu o 5% na dobu jednoho měsíce, tudíž ještě ve spodní hranici možné výše tohoto trestu. Žalobce tak vzhledem k předchozím případům důvodně očekával stejnou formu trestu, který bude přísnější, co se týče procentní výše snížení základního tarifu a doby tohoto snížení. Legitimní očekávání nižší formy trestu než odnětí služební hodnosti v něm vyvolal i případ z dokumentu *„Vybraná profesní pochybení příslušníků a zaměstnanců Policie ČR, přehled za I. čtvrtletí roku 2010 uvedené na stránkách intranetu policejního prezidia, úřadu vnitřní kontroly“*, jež získal pomocí sítě intranet v systému policie, kde byl pod nadpisem *„Řízení vozidla pod vlivem alkoholu“* vylíčen případ, kdy při řízení soukromého vozidla zastavila hlídka příslušníka služby kriminální policie a vyšetřování Krajského ředitelství hlavního města Prahy OŘ Praha IV. Při kontrole byl z dechu příslušníka cítit alkohol. Dechovou zkoušku a odběr krve odmítl. Tomuto příslušníkovi byl uložen kázeňský trest pokuty ve výši 50.000 Kč a vysloven zákaz řízení motorových vozidel na dobu 24 měsíců. Podobnost s případem žalobce je tady hned v několika bodech, zejména v řízení soukromého vozidla a odmítnutí dechové zkoušky a odběru krve. Naopak z dechu žalobce nešel podle výpovědi zasahujícího policisty prap. M. N. cítit alkohol. Tento důkaz byl již předložen žalovanému, jenž se jím ve svém odůvodnění blíže nezabýval a jen jednou větou konstatoval, že: *„předložený materiál nemůže doložit obdobnost případu a nelze z něj dovodit nutnost obdobného postupu i v případě odvolatele“*. Takovéto vypořádání s důkazem je nedostatečné, nedošlo zde k bližšímu zhodnocení tohoto důkazu a zejména k podrobnějšímu odlišení daných případů, u nichž je bezesporu dána podobnost. Je pak bezesporu v gesci policejního prezidenta a policejního prezidia dohledat si podrobnosti o zmiňovaném obdobném případě a na základě těchto informací případně uvést důvody, proč byl v případě žalobce použit tak diametrálně odlišný kázeňský trest. Za zcela nepřipadné považuje žalobce tvrzení a právní argumentaci žalovaného uvedenou ve vyjádření ze dne 5.4.2016, v němž se žalovaný snaží navodit dojem, že jeho rozhodnutí ve věcech jiných příslušníků jako rozhodnutí vydaná při neveřejném jednání podléhá blíže nespecifikovaným právním předpisům, dle nichž není s to porovnávat a vycházet ze svých dřívějších rozhodnutí a především tato rozhodnutí poskytnout v jiných řízeních jako právní oporu svých závěrů. Žalovaný se zde dopouští naprosto nepřístojného směšování pojmů (ne)veřejnost jednání ve věci s pojmy utajované informace, resp. publikace jeho rozhodnutí. O publikaci rozhodnutí žalovaného svědčí právě vnitřní policejní síť intranet, která umožňuje všem příslušníkům policejního sboru vědomí o případných kázeňských trestech. Nutno dodat, že tento postup je logický a zákonný, naplňuje zásadu legitimního očekávání, opačný postup by naopak dával žalovanému poměrně široký prostor pro libovůli postupovat ve stejných či

podobných případech naprosto odlišně. Ad absurdum by žalovaný dle tohoto myšlenkového konstruktu mohl postupovat i v tomto řízení a s odkazem na neveřejnost soudu neposkytnout žádné informace ze správního spisu. Žalobce je s žalovaným zajedno, že ve věcech služebního poměru dochází k individuálnímu posouzení okolností daného případu, ostatně takový postup je jen přidržením se další ze zásad správního řízení, ale zásadně se s ním rozchází v tvrzení, že nelze porovnávat uložení trestů v různých řízeních právě s odkazem na svévolnost možného rozhodování. Proklamovaná vlastní správní úvaha služebních funkcionářů by poté byla nepřezkoumatelná z vůle, jelikož by i ve skutkově totožných či podobných případech mohli postupovat naprosto rozdílně. Toto jejich rozhodování by poté bylo dle výše uvedeného neveřejné, což by samozřejmě vzbuzovalo nezanedbatelnou míru nejistoty, a tedy porušovalo zásadu legitimního očekávání. Dovedeno do důsledku by vědomostí toliko žalovaného o jeho rozhodovací praxi byla porušena zásada rovnosti zbraní účastníků zakotvená v čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, neboť by se žalovanému dostávaly důkazní prostředky, ke kterým by žalobce nebyl s to se žádným způsobem dostat. Celkově pak z výše uvedeného vyplývá, že žalovaný porušil jednu ze stěžejních zásad činnosti správních orgánů, a to zásadu legitimního očekávání obsaženou § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění procesních předpisů (dále jen „správní řád“);

- 3) žalovaný se ve svém rozhodnutí o přiměřenosti kázeňského trestu opírá o výčet a stručný popis kázeňských trestů a odměn, kdy poté dochází k závěru, že uložené kázeňské tresty vedly k obnovení služební kázně žalobce, pouze dočasně. Žalobce se s tímto hodnocením nemůže ztotožnit, neboť jak z daného výčtu v rozhodnutí vyplývá, žalobce po udělení trestů následně pokaždé také několikrát kázeňsky odměněn, což nesevředly o pouhém obnovení služební kázně, ale naopak o velkou snahu plnit své povinnosti i nad obvyklý rámec a odčinit tak své pochybení nadstandardním úsilím. Vzhledem k četnosti kázeňských odměn nelze ani souhlasit s tvrzením žalovaného, že tyto kázeňské odměny lze chápat pouze jako průměrné motivační prvky. Pokud byl například žalobce od srpna 2009 do května 2010 odměněn hned čtyřikrát za aktivní, resp. příkladné plnění služebních povinností, lze to chápat jako zvýšenou snahu o plnění služebních povinností. Podstatným faktorem jsou rovněž skutečnosti, za nichž byly kázeňské tresty udělovány – v celé polovině případů (konkrétně ve dvou) šlo o nezvládnutí řízení motorového vozidla, tj. v mnohé shodné skutky jako ten, za něž byl udělen kázeňský trest odnětí služební hodnosti. Ve světle nových skutečností (žalobce zapříčinil nehodu ze dne 9.2.2016, kdy opětovně nezvládl řízení motorového vozidla) lze jako další indicii k charakteru a důvodům v této věci přičíst zmenšené řidičské schopnosti žalobce – ač řidič s několikaletou praxí, nevyhýbají se mu občasné nehody. Lze tak předpokládat, že i po tomto pochybení, by se žalobce snažil při výkonu svých povinností zvýšeným nasazením odčinit své zaváhání, a plnil by tak své povinnosti i nad obvyklý rámec, což by bylo nejen ku prospěchu Policie ČR ale i ku prospěchu společnosti. Jakékoliv jiné potrestání nežli odnětí služební hodnosti, které by umožňovalo žalobci vykonávat práci policisty, by tak bylo rozhodnutím v souladu s veřejným zájmem podle § 2 odst. 4 správního řádu. Na základě výše uvedených skutečností však žalovaný vzal v úvahu o přiměřenosti kázeňského trestu na vědomí daleko více předchozí kázeňské tresty žalobce (celkově pouze 4), přičemž naopak nevzal dostatečně v úvahu kázeňské odměny a tak porušil § 180 odst. 4 zákona o služebním poměru.

Nezhodnotil tak dostatečně důkazy v jejich vzájemné souvislosti a porušil také zásadu individualizace dle § 2 odst. 4 správního řádu, neboť přijaté řešení neodpovídalo okolnostem daného případu;

- 4) je dána totožnost rozhodujícího služebního funkcionáře v prvním i druhém stupni, konkrétně plk. Mgr. Bc. T. T. Krajský soud tuto vadu řízení reflektoval ve svém rozsudku ze dne 7.1.2016 č.j. 22 Ad 77/2014-57, avšak Nejvyšší správní soud toto rozhodnutí svým rozsudkem ze dne 9.3.2016 č.j. 3 As 15/2016-47 zrušil a vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Co do námitky podjatosti rozhodujícího služebního funkcionáře odkazuje Nejvyšší správní soud na doktrínu, dle níž lze meritorně rozhodnout v souladu se zákonem i podjatou úřední osobou. Mimo jiné zkraje uvádí i podmínku, že se v takovém případě nemůže jednat o rozhodnutí založené na správním uvážení. Hned zpočátku se tedy dopouští fatální chyby, jelikož řízení o uložení kázeňského trestu je řízením, v němž nachází své uplatnění správní uvážení – záleží na správním orgánu, jaký druh trestu uloží. Nepřípadný je poté i odkaz na komentářovou literaturu, která se zabývá výkladem § 14 odst. 6 správního řádu, ve zkratce nepodjatostí v ústředních správních úřadech státní správy a ve správních orgánech podobných. Extenzivní výklad, dle něhož by nejen komentářová literatura, nýbrž i nálezy Ústavního soudu ze dne 2.4.2013 sp. zn. Pl. ÚS 30/09 byl aplikovatelný na tento případ, považuje žalobce za neakceptovatelný. Žalovaný není ústředním správním orgánem, ani správním orgánem, který by se blížil jeho charakteru. Lze jen připomenout, že žalovaný si je této okolnosti vědom a v řízení o propuštění žalobce ze služebního poměru se vyloučil a namísto něj bude v řízení rozhodovat jeho první náměstek. Žalobce ve světle výše uvedeného pokládá za vhodné, aby krajský soud vyslovil opačný právní názor, nežli byl vyjádřen v rozsudku Nejvyššího správního soudu, neboť rozsudek Nejvyššího správního soudu dle argumentace podané výše v konfrontaci s platnou právní úpravou neobstojí;
- 5) bylo prekludováno právo uložit kázeňský trest podle § 186 odst. 9 zákona o služebním poměru, když k vytýkanému jednání došlo již 9.11.2011 a napadené rozhodnutí bylo vydáno až 15.5.2014.

U dnešního jednání dále žalobce doplnil, že:

- 6) pokud jde o právní konstrukci § 16 odst. 5 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, v aktuálním znění: „*Odmítne-li osoba podle odstavců 1 a 3 vyšetření podle odstavců 2 a 3, hledí se na ni, jako by byla pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky*“, formulace „*hledí se na ni*“ je vlastní právní fikci, kteroužto se finguje právní skutečnost, která zcela určitě nenastala. Jedná se tedy o uměle vytvořenou konstrukci skutečnosti, spojenou s právními následky, která reálně neexistuje. U žalobce se s odkazem na uvedené pouze finguje skutečnost, že řídil motorové vozidlo pod vlivem alkoholu, ač tato skutečnost z žádných dalších důkazů nevyplyvá. I okolnost, že se použití alkoholu pouze finguje, neprokázalo se – a nutno dodat, že se ani prokázat nemohlo – měla sehrát nezanedbatelnou úlohu při ukládání trestu;
- 7) bez povšimnutí, třebaže se jedná o jiné řízení, nelze nechat, neboť dokresluje systematické a soustavné porušování práva žalobce ve správních řízeních vedených žalovaným, potažmo prvostupňovým správním orgánem, že nedbaje odkladného účinku, který byl přiznán žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ze dne 2.8.2012 č.j. PPR-1038-4/ČJ-2012-990131, byl žalobce propuštěn

ze služebního poměru. Na jeho stranu se v řízení o propuštění ze služebního poměru postavil až krajský soud rozsudkem ze dne 12.3.2015 č.j. 78 Ad 54/2013-20, a následně přes argumentaci žalovaného v kasační stížnosti i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 3.6.2015 č.j. 1 As 89/2015-19. Ač je tedy ve světle právě uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu propuštění žalobce ze služebního poměru nezákonné, žalovaný v řízení o tomto propuštění není s to změnit své evidentně chybné rozhodnutí a žalobce k dnešnímu dni stále nebyl znovu do služebního poměru přijat. Očividně nezákonný postup přitom žalobce uváděl již ve svých námitkách proti postupu služebního funkcionáře ze dne 6.12.2012.

Ze všech těchto důvodů žalobce žádá, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení nebo aby kázeňský trest přiměřeně snížil.

D.

Stanovisko žalovaného

[6] Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby. K jednotlivým žalobním bodům uvádí:

- 1) v dané věci byl řádně zjištěn skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který byl nezbytný pro rozhodnutí. Byly soustředěny veškeré potřebné podklady, zejm. protokol o dopravní nehodě, výslech zasahujícího policisty prap. Neděly a znalecký posudek z oboru soudního lékařství. Znalec vyloučil jakýkoli otřes mozku, byť jen lehkého stupně, zjišťování psychického stavu žalobce tudíž nebylo nezbytné. Tvzení o šoku považuje žalovaný za účelové, žalobce se jím zřejmě snaží ospravedlnit své protiprávní jednání. Žalovaný podotýká, že téměř každý řidič, který vlastním pochybením způsobí dopravní nehodu, je svým způsobem podroben stresové situaci, jednání žalobce po dopravní nehodě však nesevčí o tom, že by byl v takovém psychickém šoku, pod jehož vlivem by oprávněně odmítl uposlechnutí výzvy k podrobení se vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou (což má za následek to, že se na žalobce hledí, jako by byl pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek). Jeho počínání po nehodě naopak svědčí o racionálním uvažování;
- 2) z výpovědi zasahujícího policisty vyplývá, že žalobce na něj stále apeloval, aby nějakým způsobem věc vyřešil a nevolal nikoho na místo, neboť žalobce přijde o zaměstnání. Žalovaného tedy překvapuje, když nyní žalobce tvrdí, že jeho očekávání bylo jiné. Srovnávání uloženého trestu s tresty žalobci uloženými za poškození služebního vozidla způsobeného při couvání žalovaný považuje za nepřipadné. Poškozením služebního vozidla při couvání se totiž žalobce nedopustil jednání, které má znaky přestupku a je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka. Žalobce nemohl legitimně očekávat, že za jednání, které má znaky zcela odlišného přestupku (který je navíc v režimu zákona o silničním provozu považován za jeden z nejzávažnějších přestupků), potrestán stejným druhem trestu jako za předchozí jednání, která mají znaky podstatně méně závažnějších přestupků. Žalovaný rovněž připomíná, že řízení ve věcech služebního poměru je podle § 178 odst. 3 zákona o služebním poměru neveřejné. Uváděním konkrétních skutečností z řízení týkajícího se jiného příslušníka by tak došlo k porušení právních předpisů. V každém řízení ve věcech služebního poměru dochází k individuálnímu posouzení okolností daného případu, nelze tak porovnávat uložení trestů v různých řízeních charakterizovaných jinými

konkrétními okolnostmi a vedených s jinými příslušníky. Zároveň nelze odhlédnout od skutečnosti, že příslušní služební funkcionáři rozhodují vlastním jménem a na vlastní zodpovědnost, a to na základě vlastní správní úvahy;

- 3) žalobce se prokazatelně dopustil jednání majícího znaky jednoho z nejzávažnějších přestupků, které lze v oblasti silničního provozu spáchat. Navíc u žalobce byla zjištěna zvyšující se závažnost porušení povinnosti včetně formy zavinění. Uložená sankce odpovídá závažnosti žalobcova jednání. V hodnocení odeprání dechové zkoušky policistou se žalovaný dovolává rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5.10.2011 č.j. 3 Ads 65/2011-68. Žalovaný současně poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10.2.2016 č.j. 5 As 35/2014-25, z něhož vyplývá, že v případě ukládání kázeňského trestu odnětí služební hodnosti se neaplikuje ustanovení § 186 odst. 5 zákona o služebním poměru, neboť podmínky uložení tohoto trestu samostatně a komplexně upravuje díkce § 186 odst. 7 zákona o služebním poměru. V této souvislosti žalovaný odkazuje na odůvodnění rozhodnutí služebního orgánu I. stupně, v němž je v souladu s § 186 odst. 7 zákona o služebním poměru náležitě odůvodněna skutečnost, že je žalobci ukládán kázeňský trest odnětí služební hodnosti z důvodu spáchání jednání, které má znaky přestupku a je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka. Namítá-li žalobce další rozhodování v obdobných věcech, nejedná se o rozhodnutí služebního orgánu I. stupně ani žalovaného;
- 4) právní názor Nejvyššího správního soudu je pro krajský soud závazný;“
- 7) řízení o propuštění ze služebního poměru není předmětem tohoto soudního přezkumu.

E.

Dřívější rozhodnutí krajského soudu o nyní napadeném rozhodnutí

[7] Krajský soud již o této žalobě rozhodoval rozsudkem ze dne 7.1.2016 č.j. 22 Ad 77/2014-57, kdy napadené rozhodnutí zrušil pro vyloučení Mgr. Bc. Tomáše Tuhého z rozhodování v odvolacím řízení.

[8] Uvedený rozsudek podepsaného soudu však byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 9.3.2016 č.j. 3 As 15/2016-47. V něm Nejvyšší správní soud zaujal právní názor, že vydání správního rozhodnutí vyloučenou úřední osobou je vadou správního řízení, která sice mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s.], současně však nejde o vadu, která by vždy musela bezpodmínečně vyústit ve zrušení napadeného správního rozhodnutí. Mohou nastat případy, kdy je rozhodnutí vydané podjatou úřední osobou zcela v souladu se zákonem a vyznělo by stejně i v případě, že by jej vydala nepodjatá úřední osoba. V takových případech podjatost nepředstavuje důvod pro zrušení takového správního rozhodnutí v odvolacím řízení správním nebo v přezkumném řízení, neboť by bylo zbytečné rušit rozhodnutí vydané podjatou úřední osobou jen proto, aby rozhodnutí o stejném obsahu vydala nevyloučená úřední osoba. Není-li podjatost úřední osoby, jež vydala správní rozhodnutí, takovou procesní vadou, pro niž by bylo třeba rozhodnutí zrušit při využití opravných (respektive dozorčích) prostředků ve správním řízení vždy, bylo by v rozporu se zásadou subsidiarity soudního přezkumu, kdyby musel správní soud zrušit takové správní rozhodnutí vždy (automaticky) bez ohledu na okolnosti případu. Vydání správního rozhodnutí vyloučeným správním orgánem (zde služebním funkcionářem)

tedy není vadou takového charakteru, k níž by bylo třeba přihlédnout v řízení před správním soudem vždy ex offio. Jde o vadu správního řízení podle § 76 odst. písm. c) s.ř.s., k níž je správní soud povinen přihlížet jen na základě žalobní námitky, nebo brání-li tato okolnost přezkumu napadeného správního rozhodnutí v rámci žalobních bodů. V posuzované věci je nesporné, že žalobní důvod spočívající v tom, že rozhodoval vyloučený služební funkcionář, uplatnil nově žalobce až po lhůtě limitující možnost rozšíření žalobních bodů (§ 71 odst. 2 s.ř.s.). Pokud krajský soud přesto přihlédl k tomuto novému žalobnímu důvodu z úřední povinnosti, porušil tím dispoziční zásadu ovládající soudní řízení správní a jeho rozsudek proto v tomto ohledu neobstojí.

[9] Nejvyšší správní soud považoval za nezbytné se vyjádřit k žalobcem vznesené námitce prekluze. Podle § 186 odst. 9 zákona o služebním poměru lze kázeňský trest za jednání, které má znaky přestupku, uložit nejpozději do 1 roku ode dne, kdy došlo ke spáchání přestupku. Do běhu těchto lhůt se nezapočítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení. Nejvyšší správní soud připomněl, že podle § 41 s.ř.s. lhůty stanovené zvláštními zákony pro zánik odpovědnosti za disciplinární delikty neběží po dobu řízení před soudem podle s.ř.s. V projednávané věci Nejvyšší správní soud ze správního spisu a zprávy krajského soudu zjistil, že k sankcionovanému jednání došlo 9.11.2011, první rozhodnutí o odvolání nabylo právní moci dne 15.8.2012 a bylo napadeno správní žalobou podanou ke krajskému soudu dne 22.8.2012 (vedena pod sp. zn. 78 Ad 47/2012). Krajský soud v uvedené věci rozhodl rozsudkem, který nabyl právní moci dne 14.3.2014 a následné (aktuálně napadené) rozhodnutí o odvolání nabylo právní moci dne 19.5.2014. Toto rozhodnutí o odvolání tedy nabylo právní moci ještě před koncem prekluzivní lhůty, neboť ta by (díky jejímu stavení během soudního řízení) skončila až 2.6.2014. Napadené rozhodnutí proto nebylo nijak dotčeno prekluzí odpovědnosti žalobce za jednání, které má znak přestupku.

F.

Posouzení věci krajským soudem

[10] Krajský soud proto znovu přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které mu předcházelo, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 s.ř.s.).

F.a.

Vyloučení Mgr. Bc. T. T. z rozhodování v odvolacím řízení [žalobní bod 4)]

[11] Podle § 110 odst. 4 s.ř.s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

[12] Vázanost právním názorem nadřízeného soudu v konkrétní věci již byla opakovaně podrobena testu ústavnosti (srov. nález ze dne 11.1.2005 sp. zn. Pl. ÚS 37/03, usnesení ze dne 20.2.2001 sp. zn. Pl. ÚS 41/2000, nález ze dne 26.1.2016 sp. zn. Pl. ÚS 15/14, vše nalus.usoud.cz). Ústavní soud opakovaně vyslovil, že vázanost právním názorem nadřízeného soudu v konkrétní věci není v rozporu

s ústavním pořádkem nebo mezinárodní smlouvou podle čl. 10 Ústavy ve smyslu čl. 1 a čl. 112 odst. 1 Ústavy. Pokud by mělo být ustanovení, jež tuto vázanost zakotvuje, zrušeno, pak by toto samo řízení o opravném prostředku ztrácelo smysl. Jedná se o ustanovení, které je po celou dobu existence občanského soudního řádu a trestního řádu (v souvislosti se soudním řízením správním nebyl Ústavní soud dosud této problematice vystaven) aplikováno bez jakýchkoli problémů. V této souvislosti je třeba upozornit, že kasační princip je obecným principem procesu, který je využíván i v mnohých ostatních státech Evropy. Jde o institut tradiční, zhruba v dnešní podobě se s ním lze setkat již na konci 19. století a u nás byl uplatňován zhruba v dnešních intencích i celé století dvacáté. K výčtu argumentů ve prospěch zachování vázanosti právním názorem nadřízeného soudu v konkrétní věci lze doplnit, že popisovaný institut je tradičním, praxí prověřeným a dosud ústavně nezpochybnitelným stavebním kamenem soudního procesu. Ze shora vylíčeného vyplývá, že vázanost soudu nižšího stupně právním názorem soudu vyššího je provedením ústavního principu práva na soudní ochranu a spravedlivý proces, jeho integrální součástí, nikoli překážkou. Procesní pravidla tak, jak jsou – alespoň ve své podstatě – shodně vtělena do všech současných procesních řádů, jsou historicky vzato výsledkem mnoha zkušeností a ve svých postulátech představují jednotnou a v podstatě i pevnou formu řízení, která do nemalé míry, vždy však výrazně, předurčuje zákonnost konečného rozhodnutí. Princip vázanosti soudu nižší instance právním názorem soudu vyšší instance po kasaci prvoinstančního rozhodnutí je pravidelně uznáván též v procesních úpravách zahraničních demokratických zemí. Také judikatura zahraničních ústavních soudů aprobovala tento princip jako ústavně souladný (viz např. rozhodnutí německého Spolkového ústavního soudu (BVerfGE 12, 67, 71). Skutečnost, že nalézací soud (a někdy třeba i důvodně) nesouhlasí s postupem a se závěry odvolacího soudu, nezakládá protiústavnost uvedeného principu.

[13] Krajský soud tyto závěry plně respektuje a v nyní posuzované věci neshledal jediného důvodu se od nich odchýlit.

[14] Konstatuje proto, že je vázán závazným právním názorem, že žalobním bodem 4) se nemůže zabývat, když byl uplatněn až po propadné lhůtě stanovené k rozšiřování žaloby o další žalobní body.

[15] Proto se krajský soud tímto žalobním bodem dále nezabýval.

F.b.

Prekluze práva udělit kázeňský trest [žalobní bod 5)]

[16] I zde byl krajský soud zavázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, že právo uložit kázeňský trest nebylo v tomto konkrétním případě prekludováno.

[17] Navíc se krajský soud s posouzením běhu lhůty, jak je provedl Nejvyšší správní soud (viz odst. [9] tohoto odůvodnění), plně a beze zbytku ztotožňuje.

[18] Proto krajský soud shledal žalobní bod 5) nedůvodným.

F.c.
Fikce ovlivnění alkoholem
a postupy v řízení o propuštění ze služebního poměru
[žalobní body 6) a 7)]

[19] Ani tyto žalobní body, uplatněné u dnešního jednání (bezmála dva roky po uplynutí propadné lhůty k rozšiřování žalobních bodů - § 71 odst. 2, § 72 odst. 1 s.ř.s.) nemají žádného svého předobrazu v žalobních bodech uplatněných v zákonné lhůtě. Proto se ani jimi nemohl krajský soud dále zabývat.

F.d.
Obsah správních spisů

[20] Z obsahu správních spisů soud zjistil, že dne 9.11.2011 došlo k dopravní nehodě, tak, že žalobce, řídil vozidlo, kdy na přímém úseku nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem a vlastnostem vozidla, s vozidlem vyjel vpravo mimo komunikaci na chodník, kde následně přední částí vozidla narazil do zděného oplocení rodinného domu. Žalobce byl vyzván k odbornému měření přístrojem Dräger, zda není pod vlivem alkoholu, což bezdůvodně odmítl. Následně byl vyzván k lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologického materiálu, což žalobce také bezdůvodně odmítl, i když byl před výzvou k vyšetření řádně poučen o povinnosti podrobit se na výzvu policisty vyšetření, zda není ovlivněn alkoholem. Žalobce vyhledal dodatečně dne 11.11.2011 lékařské ošetření pro údajné bolesti hlavy, výpadky paměti a zvracení. Dne 15.12.2011 byl správním orgánem I. stupně sepsán záznam o zahájení řízení ve věcech služebního poměru podle § 178 odst. 2 písm. b) zákona o služebním poměru pro jednání, které má znaky přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) a § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu. S tímto záznamem a s kompletním spisovým materiálem byl dle zápisu seznámen žalobce dne 13.1.2012 a svým podpisem dále stvrdil, že bere na vědomí předvolání k ústnímu projednání věci, které se uskutečnilo dne 25.1.2012 v 9.00 hod ve Vítkově. Obsahem spisu je fotodokumentace z místa nehody, protokol o nehodě v silničním provozu, náčrt průběhu nehody, úřední záznam inspektora vyšetřujícího dopravní nehodu ze dne 21.11.2011, úřední záznam obsahující vyjádření žalobce ze dne 25.1.2012, úřední záznam o podání vysvětlení poškozeného, prohlášení poškozeného ze dne 26.10.2011, že žalobce odstranil způsobenou škodu na zděném oplocení, protokol o výsledku svědka prap. N. ze dne 23. 2. 2012, úřední záznam o nahlédnutí do personálního spisu ze dne 19.1.2012, zdravotní zpráva o stavu žalobce sepsaná dne 11.11.2011 v 9:55 hodin lékařem Slezské nemocnice v Opavě, z níž vyplývá, že žalobce pro výpadky paměti, zvracení a bolesti hlavy vyhledal lékařské ošetření, zjištěná diagnóza: Contusio capitis, v.s. st.p. commotionem cerebri levis, dist. columnae vert. partis C. Dne 25.1.2012 byl sepsán záznam o projednání věci, když žalobci bylo umožněno seznámit se se skutečnostmi a důkazy prokazujícím spáchané jednání, současně byl upozorněn, že neuvede-li nové skutečnosti nebo nenavrhne-li další důkazy, bude dokazování považováno za ukončené. Žalobce se vyjádřil tak, že odkazuje na úřední záznam obsahující jeho vyjádření z téhož dne. Nadřízený žalobce navrhl s ohledem na skutečnost, že žalobce byl již v minulosti kázeňsky trestán, kázeňský trest, a to jeden rok zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel a pokuta 35.000 Kč. Dne 21. 3.2012 bylo správním

orgánem I. stupně rozhodnuto o uznání viny žalobce ze spáchání výše popsaného jednání, za což mu byl uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti. Co se týče odůvodnění sankce, k tomu správní orgán I. stupně uvedl, že dle jeho názoru je podmínka stanovená v ustanovení § 186 odst. 7 zákona o služebním poměru, tedy že lze za jednání, které má znaky přestupku a je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka, uložit trest „odnětí hodnosti“, splněna, neboť v souladu s ustanovením § 16 odst. 5 zákona č. 379/2005 Sb. se na žalobce hledí tak, že dne 9.11.2010 ve 23:40 hod. řídil motorové vozidlo pod vlivem alkoholu. Přestupek podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o provozu na pozemních komunikacích patří z pohledu sankce k nejzávažnějším, neboť je sankcionován pokutou v rozpětí 25.000 až 50.000 Kč a zákazem činnosti od jednoho roku do dvou let. Z povahy služby příslušníka Policie ČR, který je vázán služebním slibem, vyplývá nejen povinnost ochrany osob před škodlivými následky jednání, které má znaky přestupku, ale i povinnost postihu osob za takové jednání. Pokud se žalobce sám dopustil jednání, které má znaky závažného přestupku, nepochybně tím poškodil dobrou pověst Policie ČR, kdy veřejností je velmi citlivě vnímáno každé protiprávní jednání příslušníka Policie ČR, neboť úkolem Policie ČR je chránit zájmy společnosti a potírat jednání, které chráněné zájmy ohrožují nebo porušují včetně toho, kterého se žalobce dopustil. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 19.4.2012 odvolání, jehož odůvodnění odpovídá žalobním bodům žalobce. K prokázání svých tvrzení týkajících se jeho momentálního rozrušení způsobeného rodinou rozepří, navrhl výslech své manželky. Poté bylo dne 2.8.2012 vydáno rozhodnutí žalovaného, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí mj. uvedl, že co se týče námítky žalobce o nezohlednění jeho psychického a zdravotního stavu, s tímto nesouhlasí, když praporčík Neděla byl jako svědek dotazován zejména k chování odvolatele na místě události. K tomuto sdělil, že při komunikaci s odvolatelem necítil z jeho úst zápach alkoholu, ale jeho chování bylo nestandardní, útržkovité, méně koordinované, kdy při komunikaci se snažil odvracet hlavu a nesetřval v přímé komunikaci tváří v tvář. Dále svědek uvedl, že žalobce na něj apeloval, aby nějakým způsobem věc vyřešil a nevolal nikoho na místo, jelikož přijde o zaměstnání, a dále se žalobce na přítomné osoby obrátil za účelem zjištění majitele poškozené nemovitosti. Z uvedeného lze dle žalovaného vyvodit, že žalobce nejednal v šoku, ale uvědomoval si důsledky svého jednání. K sankci žalovaný uvedl, že ve spojení s výčtem odměn a trestů žalobce měl dostatek podkladů pro odůvodnění výroku o trestu. Kázeňský trest lze uložit, neboť uložení tohoto druhu trestu za jednání mající znaky přestupku je v souladu se zákonem. Při uložení sankce je dostatečným způsobem zohledněno, že jednání žalobce má znaky ve své podstatě základní skutkové podstaty přestupku, který patří z pohledu sankce ke společensky nejzávažnějším, je přihlédnuto k následkům v podobě hmotné škody, jejíž odhad v součtu činil 50 tis. Kč, k zavinění a k okolnostem ve výše popsané formě a rovněž tak k dosavadnímu plnění služebních povinností příslušníka, kdy byl v letech 2007 až 2010 celkem 28x kázeňsky odměněn a 4x kázeňsky trestán, kdy poslední kázeňský trest mu byl uložen v roce 2010. Podle žalovaného je v daném případě uložení kázeňského trestu adekvátní protiprávnímu jednání žalobce.

[21] Po zrušení tohoto rozhodnutí o odvolání krajským soudem (viz část E. tohoto odůvodnění) žalovaný doplnil dokazování o znalecký posudek z oboru soudního lékařství, podle něhož objektivní nález z vyšetřování ze dne 11.11.2011 nesvědčil pro prodělaný otřes mozku, byť i lehkého stupně. Znalec uváděné zvracení

den po dopravní nehodě staví do souvislosti s podvrtnutím krční páteře, a nikoliv s otřesem mozku. Ze zjištěných úrazových změn pak dovozuje jejich vznik tupým násilím malé intenzity, které není způsobilé k zapříčinění otřesu mozku i jen lehkého stupně. Jednání, chování, reakce i uvažování žalobce včetně vztahových souvislostí bezprostředně po dopravní nehodě pak podle znalce rovněž neodpovídalo prodělanému otřesu mozku.

[22] Nato bylo rozhodnuto žalovaným o dovolání znovu, a to napadeným rozhodnutím. V něm žalovaný zopakoval svou dosavadní argumentaci, kterou doplnil o výčet kázeňských odměn a trestů žalobce. Dovodil (str. 7 in fine – str. 8 napadeného rozhodnutí), že ani kázeňská historie žalobce nemůže ničeho změnit na tom, že se žalobce prokazatelně dopustil jednání majícího znaky jednoho z nejzávažnějších přestupků, které lze v oblasti silničního provozu spáchat.

[23] Dovolával-li se žalobce rozhodnutí z dokumentu *„Vybraná profesní pochybení příslušníků a zaměstnanců Policie ČR, přehled za I. čtvrtletí roku 2010 uvedené na stránkách intranetu policejního prezidia, úřadu vnitřní kontroly“*, jež získal pomocí sítě intranet v systému policie, kde byl pod nadpisem *„Řízení vozidla pod vlivem alkoholu“* vylíčen případ, kdy při řízení soukromého vozidla zastavila hlídka příslušníka služby kriminální policie a vyšetřování Krajského ředitelství hlavního města Prahy OR Praha IV., žalovaný uvedl, že předložený materiál nemůže doložit obdobnost případu a nelze z něj dovodit nutnost obdobného postupu i v žalobcově případě, neboť kritéria pro uložení kázeňského trestu je třeba posuzovat vždy individuálně.

F.e.

Doplnění dokazování krajským soudem

[24] Na základě důkazních návrhů žalobce krajský soud u dnešního jednání doplnil dokazování výslechy svědků Mgr. P. G. a Mgr. J. S., kteří s žalobcem jednali na místě inkriminované dopravní nehody.

[25] Výslechem těchto svědků bylo zjištěno, že jakkoli se žalobce na místě choval poněkud zmateně a zpomaleně, nebyl zcela „bez sebe“, mu známé osoby okamžitě poznával, reagoval celkem přiměřeně, jeho chování bylo srovnatelné s rozrušením běžných účastníků dopravních nehod, bez nějakých nestandardních prvků.

F.f.

Legitimní očekávání žalobce [žalobní bod 2)]

[26] Tento žalobní bod se prakticky rozpadá na dva. V prvním z nich žalobce argumentuje dřívějším potrestáním za opakované „tůknutí“ při couvání, v druhém z nich namítá odlišnou rozhodovací praxi, kdy argumentuje rozhodnutím z dokumentu *„Vybraná profesní pochybení příslušníků a zaměstnanců Policie ČR, přehled za I. čtvrtletí roku 2010 uvedené na stránkách intranetu policejního prezidia, úřadu vnitřní kontroly“*.

[27] Argumentuje-li žalobce dřívějším potrestáním za opakované „třuknutí“ při couvání, považuje i krajský soud uvedené jednání za nesouměřitelné s odmítnutím dechové zkoušky po dopravní nehodě, při níž došlo ke zboření zděného plotu na osvětleném rovném úseku silnice, s přihlédnutím k dalším okolnostem případu, popsaným níže v části F.g. tohoto odůvodnění.

[28] S ohledem na to nemohly dřívější kázeňské tresty za banální nehody založit v žalobci legitimní očekávání, že za jeden z nejzávažnějších přestupků v silničním provozu mu bude udělen mírný trest.

[29] Dovolává-li se žalobce rozhodnutí z dokumentu *„Vybraná profesní pochybení příslušníků a zaměstnanců Policie ČR, přehled za I. čtvrtletí roku 2010 uvedené na stránkách intranetu policejního prezidia, úřadu vnitřní kontroly“*, krajský soud z tohoto dokumentu zjistil, že je tam žalobcem odkazovaný případ popsán takto: *„Při řízení soukromého vozidla zastavila hlídka příslušníka kriminální policie a vyšetřování Krajského ředitelství hlavního města Prahy OŘ Praha IV. Při kontrole byl z dechu příslušníka cítit alkohol. Dechovou zkoušku a odběr krve odmítl. Příslušníkovi byl uložen kázeňský trest pokuta ve výši 50.000 Kč a vysloven zákaz řízení motorových vozidel na dobu 24 měsíců.“*

[30] Krajský soud má za to, že v nyní posuzované věci bylo na místě, aby žalovaný podrobnějším způsobem vyjádřil, proč nelze uvedené případy srovnat s případem žalobcovým. Nutno však současně konstatovat, že jakkoli se k těmto případům žalovaný vyslovil stroze až kuse, základ jeho úvahy v napadeném rozhodnutí vysledoval lze, konkrétně na str. 8 v textu: *„Odvolací orgán dále konstatuje, že odvolatelem předložený materiál nemůže doložit obdobnost případu a nelze z něj dovodit nutnost obdobného postupu i v případě odvolatele.“*

[31] S tímto závěrem se krajský soud ztotožňuje. Již jen z popisu tohoto jednání v žalobcem odkazovaném dokumentu je zjevné, že pražský policista nezpůsobil žádnou dopravní nehodu, natož na rovném a přehledném úseku silnice.

[32] Je jistě žádoucí, aby obdobné případy byly posuzovány obdobně, jak ostatně přikazuje správním orgánům i § 2 odst. 4 správního řádu. Nelze ovšem zapomínat na rub zásady obdobného rozhodování obdobných případů, kdy tímto rubem je rozdílné rozhodování rozdílných případů. Již jen z předcházejícího odstavce je patrné, že žalobcem odkazovaný případ pražského policisty je s nyní posuzovaným případem žalobce nesrovnatelný.

[33] Nutno přitom ovšem korigovat žalovaného v názoru, že by rozhodování ve věcech jiných policistů nemohl při svém rozhodování nikterak zohledňovat s ohledem na zásady mlčenlivosti, neveřejnosti a ochrany osobních údajů. K zachování těchto zásad slouží běžné prostředky anonymizace, které musejí být známy i žalovanému z jeho praxe při vyřizování žádostí dle zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

[34] Nelze ovšem přisvědčit žalobci, že by neměl přístup k rozhodnutím ve věcech jiných policistů a byla tak vyloučena rovnost zbraní. Přístup žalobce,

jako každého jiného, k uvedeným dokumentům zajišťuje právě uvedený zákon č. 106/1999 Sb.

[35] Krajský soud dále zdůrazňuje, že žalobcem odkazovaný případ vskutku nepředstavuje rozhodovací praxi žalovaného ani služebního orgánu I. stupně. Ojedinelé rozhodnutí v jednom případě, učiněné navíc jiným služebním funkcionářem, nemůže samo o sobě založit legitimní očekávání.

[36] Ani žalobní bod 2) tedy krajský soud důvodným neshledal.

F.g.
Psychické rozrušení žalobcem před i po nehodě,
přiměřenost uděleného trestu
[žalobní body 1) a 3)]

[37] Podle § 186 odst. 7 zákona o služebním poměru kázeňský trest odnětí služební hodnosti se ukládá za kázeňský přestupek se zvláště škodlivým následkem, za porušení povinnosti vyplývající z omezení práv příslušníka, za jednání, kterým příslušník porušil služební slib, za opakované spáchání kázeňského přestupku se škodlivým následkem, jestliže předcházející uložení kázeňských trestů nevedlo v období 3 let k obnovení služební kázně příslušníka, za jednání, které má znaky přestupku a je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka, anebo za opakované dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení.

[38] Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti (srov. zejm. rozsudek ze dne 10.2.2016 č.j. 5 As 35/2014-25, www.nssoud.cz), dospěl k závěru, že obecně je třeba při určení druhu kázeňského trestu vycházet z § 186 odst. 5 zákona o služebním poměru. Výjimkou z postupu podle § 186 odst. 5 zákona o služebním poměru je v tomto směru právě jen kázeňský trest odnětí služební hodnosti, který je ve své podstatě trestem nejpřísnějším. Právní úprava definuje podmínky jeho obligatorního uložení v relativně samostatném a komplexním ustanovení § 186 odst. 7 zákona o služebním poměru, které je třeba považovat za ustanovení zvláštní vůči § 186 odst. 5 téhož zákona. Platí tak, že pokud je naplněna některá z hypotéz uvedených v této normě, nastoupí povinnost služebního funkcionáře uložit předmětný kázeňský trest a prostor pro jeho správní uvážení tu není dán. U „jednání, které má znaky přestupku a je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka“, platí, že pokud služební funkcionář sezná, že se takto definovaného jednání příslušník dopustil, nezbyvá mu, než uložit kázeňský trest odnětí služební hodnosti. Jinak řečeno – dopustí-li se příslušník jednání uvedeného v § 186 odst. 7 zákona o služebním poměru, má mu být uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti. Daný závěr vychází také z toho, že jednání uvedená v § 186 odst. 7 zákona o služebním poměru zákonodárce koncipoval jako jednání typově natolik závažná, že za jejich spáchání předpokládá uložení právě nejpřísnějšího kázeňského trestu; není zde tedy dán prostor pro zvažování kritérií dle § 186 odst. 5 zákona o služebním poměru, neboť právě typová závažnost (kvalifikovaná povaha) daného jednání má za následek nutnost uložení nejpřísnějšího kázeňského trestu. Záruka přiměřeného a spravedlivého kázeňského trestu, jakož i toho, že daný příslušník nebude vystaven svévolnému jednání služebního funkcionáře, spočívá v důkladném zjišťování

naplnění podmínek pro uložení příslušného kázeňského trestu a jeho řádném odůvodnění.

[39] Žalobce ani nerozporuje vyhodnocení jemu vytýkaného jednání jako jednání mající znaky přestupku. Nerozporuje žalobou ani závěr služebního funkcionáře a žalovaného, že jednal v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka.

[40] S ohledem na šíři žalobních bodů 1) a 3) však krajský soud přezkoumal, zda jsou uvedené závěry aprobovatelné.

[41] Skutek lze ve stručnosti shrnout tak, že žalobce řídil vozidlo, na rovném a přehledném úseku naboural do zděného plotu, kdy přesvědčoval přítomné osoby, ať nevolají policii. Po přivolání hlídky dopravní policie (nikoli žalobcem) a po výzvě k dechové zkoušce se prokázal služebním průkazem a přesvědčoval dopravního policistu, aby se věc dále nehlásila a od dechové zkoušky bylo upuštěno, protože žalobce přijde o práci. Následně jak hlídce dopravní policie, tak policistovi v dosahu i svému nadřízenému odmítl provedení dechové zkoušky i odběru biologického materiálu.

[42] Dle § 125c odst. 1 písm. d), k) zákona o silničním provozu fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích
d) se v rozporu s § 5 odst. 1 písm. f) a g) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou,
k) jiným jednáním, než které je uvedeno pod písmeny a) až j), nesplní nebo poruší povinnost stanovenou v hlavě II tohoto zákona.

[43] Dle § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu řidič je kromě povinností uvedených v § 4 dále povinen podrobit se na výzvu policisty (...) vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem.

[44] Dle § 4 písm. a) zákona o silničním provozu při účasti na provozu na pozemních komunikacích je každý povinen chovat se ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, aby nepoškozoval životní prostředí ani neohrožoval život zvířat, své chování je povinen přizpůsobit zejména stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám, situaci v provozu na pozemních komunikacích, svým schopnostem a svému zdravotnímu stavu,

[45] Dle § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu rychlost jízdy musí řidič přizpůsobit zejména svým schopnostem, vlastnostem vozidla a nákladu, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat; smí jet jen takovou rychlostí, aby byl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled.

[46] V nyní posuzované věci je zjevné, že předmětný skutek naplňuje znaky skutkové podstaty přestupků dle § 125c odst. 1 písm. d), k) zákona o silničním

provozu, jichž se žalobce dopustil porušením § 5 odst. 1 písm. f), § 4 písm. a) a § 18 odst. 1 téhož zákona.

[47] Zbývá vyhodnotit, zda lze žalobcovo jednání charakterizovat jako jednání jsoucí v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka.

[48] Zde krajský soud plně souhlasí s žalovaným, že odmítnutí dechové i krevní zkoušky po dopravní nehodě, navíc po předložení služebního průkazu policisty se současným naléháním na dopravního policistu, aby od zkoušení upustil, je zcela neslučitelné s povahou služby policisty. Jen policista, který je s to nést následky svého jednání, může totéž vyžadovat od ostatních osob, což je jedním z hlavních úkolů policie. Policista současně nemůže spoléhat na beztrestnost svého jednání jen proto, že je policistou (tj. proto, že předloží svůj služební průkaz). Krajský soud v tomto směru uzavírá, že vytýkaným skutkem se žalobce jednání, které je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka, dopustil.

[49] S ohledem na naplnění hypotézy § 186 odst. 7 zákona o služebním poměru a s ohledem na povinnost služebního orgánu odejmout služební hodnost při naplnění této hypotézy (viz odst. [38] tohoto odůvodnění) vskutku není na místě přihlížet k dosavadní kázeňské historii žalobce. V tom je podepsaný soud nucen změnit svůj názor vyslovený v rozsudku ze dne 20.2.2014 č.j. 78 Ad 74/2012-41. Veškeré výtky žalobce obsažené v žalobním bodě 3) se tak ukazují nedůvodnými.

[50] Nad rámec potřebného však krajský soud i tak zdůrazňuje, že kázeňské odměny žalobce s ohledem na jejich výši 1x 800,- Kč + 10x 1.000,- Kč + 4x 1.500,- Kč + 3x 2.000,- Kč + 1x 2.200,- Kč + 2x 3.000,- Kč + 1x 4.000,- Kč v průběhu 5 let lze vskutku vyhodnotit jako průměrné motivační prvky využívané u většiny policistů na obdobném služebním místě.

[51] S ohledem na to, že hypotéza § 186 odst. 7 zákona o služebním poměru byla naplněna a na to, že v takovém případě je trest odnětí služební hodnosti obligatorní, mohou okolnosti namítané žalobcem v žalobním bodě 1) vést ke zrušení napadeného rozhodnutí jen v případě, že by odůvodňovaly závěr o žalobcově nepřičetnosti ve smyslu § 5 odst. 2 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

[52] Dle ustálené právní teorie i praxe tak přičetnost předpokládá:

- a) *způsobilost rozpoznávací* (rozumové kritérium), tj. schopnost pachatele vnímat protiprávnost svého jednání,
- b) *způsobilost určovací* (volní kritérium), tj. schopnost určit volní zaměření svého jednání a klást odpor těm pohnutkám vedoucím ho k společensky nebezpečným (protiprávním) činům, tedy schopnost ovládat v tomto smyslu své jednání (tzv. ovládací schopnost).

Příčetným je člověk (fyzická osoba), u kterého jsou obě tyto schopnosti v době činu dány, tedy každý člověk duševně dostatečně vyvinutý a zdravý. Naproti tomu nepřičetným je ten, u něhož uvedené schopnosti (obě nebo alespoň jedna jsou v důsledku duševní poruchy nebo nedostatečného rozumového a mravního vývoje zcela vymizelé.

[53] Duševní porucha se podle moderních medicínských názorů vymezuje jako zřetelná odchylka od stavu duševního zdraví a rovnováhy, kterým se rozumí stav úplné a sociální pohody, jako výslednice vnitřních (genetických) a vnějších (psychosociálních a environmentálních) faktorů. Duševní poruchu nemůžeme ztotožňovat s duševní nemocí, neboť pojem duševní nemoci je užším pojmem. Duševní porucha může být způsobena rozdílnými příčinami, a to samotnou duševní chorobou nebo jinou nemocí, která má takovou poruchu za následek, anebo může být vyvolána požitím návykových látek, např. alkoholu nebo omamných látek. Duševní porucha, která je příčinou nepřičetnosti, může být přechodná a krátkodobá, a to od několika vteřin (např. porucha vědomí u řidiče auta, jako příčina dopravní nehody, při níž dojde k ublížení na zdraví) či minut (např. epileptický záchvat, v rámci něhož dojde k ublížení na zdraví osobě poskytující pomoc nemocnému), ale může být také dlouhotrvající nebo trvalá (např. schizofrenie či mentální retardace).

[54] Nedostatek schopnosti rozpoznávací spočívá v tom, že osoba, která naplnila znaky činu jinak trestného, není schopna rozpoznat protiprávnost svého činu. O nedostatek schopnosti rozpoznávací půjde i v tom případě, jestliže osoba, jejíž nepřičetnost posuzujeme, sice vnímala rozhodné skutečnosti ohledně svého činu, ale nebyla schopna vůbec pochopit protiprávnost činu, tedy jeho společenské souvislosti, jeho vlastní smysl a dopad (např. osoba trpící určitou psychózou dobře reprodukuje skutkové okolnosti svého činu, ale není schopna pochopit jeho protiprávnost, tedy že jde o čin nedovolený a v dané společnosti právem zakázaný).

[55] Nedostatek schopnosti určovací spočívá v tom, že osoba, jejíž nepřičetnost je posuzována, není způsobilá ovládat své jednání. Nepřičetná osoba je tedy v takovém duševním stavu, že si sice uvědomuje protiprávnost svého činu, ale není způsobilá v konkrétním případě své jednání svými duševními schopnostmi regulovat, aby se ho přes vědomí protiprávnosti nedopustila, tedy není schopna své jednání ovládnout. Nedostatek schopnosti určovací nastane, pokud nedokáže ovládnout své jednání zcela, tedy jestliže je schopnost určovací zcela vymizelá.

[56] Nezjišťuje se přičetnost pachatele jako taková, ale vždy jen přičetnost ve vztahu k určitému činu. Pachatel je schopen rozpoznat protiprávnost takového činu, jehož obsah je schopen pro jeho jednoduchou povahu pochopit (např. krádež, vraždu), ale nedovede pochopit povahu trestného činu složitějšího (např. podvodu, porušení zákonů v době nouzového stavu v devizovém hospodářství). Tak pachatel s mentální retardací ve formě debility rozpozná protiprávnost krádeže pro společnost, kterou provedl sám, ale nerozpozná protiprávnost spolupachatelství krádeže v případě, že spolupachatel je pro něho uznávanou autoritou, neboť mu důvěřuje a předpokládá, že by ho k ničemu protiprávnímu nenaváděl, ani ho nevedl k spáchání protiprávního deliktu. Při spáchání několika trestných činů může být pachatel ve vztahu k některým z nich přičetný a ve vztahu k jiným nepřičetný.

[57] V nyní posuzovaném případě bylo výpovědí svědků N., G. a S. prokázáno, že žalobce, který je navíc policistou, sice byl rozrušen celou událostí, choval se však jako každý jiný účastník dopravní nehody. Výpověďmi těchto svědků

nebyla zjištěna žádná skutečnost, která by nasvědčovala úplnému vymizení ovládací nebo rozpoznávací schopnosti, tj. nepřičetnosti žalobce v době vytýkaného jednání.

[58] Veškerá ostatní tvrzení i další důkazní návrhy žalobce směřují k posouzení, zda se žalobce nenacházel ve stavu přičetnosti snížené (zmenšené). Snížená (zmenšená) přičetnost ovšem nevylučuje odpovědnost za jednání, jehož se osoba jednající v takovém stavu dopustí. S ohledem na nemožnost uložení jiného trestu než odnětí služební hodnosti (viz výše) pak nemůže případný závěr o tom, že by žalobcova přičetnost byla snížena (zmenšena) vést k závěru o potřebě uložení trestu jiného.

[59] Na základě shora uvedeného krajský soud rekapituluje, že podle výsledků provedeného dokazování žalobce nebyl v době vytýkaného jednání nepřičetný a případné zjištění snížené (zmenšené) přičetnosti nemůže mít za následek pro něj mírnější trest.

[60] Z uvedených důvodů krajský soud neprováděl další žalobcem navrhované důkazy a uzavřel, že bylo-li možno žalobci za vytýkané jednání uložit jen jeden trest a žádný jiný, je uložený trest zcela přiměřený a ani krajskému soudu se neotevívá žádná cesta k jeho moderaci.

F.h. Závěr

[61] S ohledem na to, že žádný z žalobních bodů nevedl krajský soud k závěru o potřebě zrušení napadeného rozhodnutí, ani k závěru o potřebě moderaace uloženého kázeňského trestu, byla žaloba jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítnuta.

G. Náhrada nákladů řízení mezi účastníky

[62] O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., když plně procesně úspěšný žalovaný se náhrady nákladů řízení vzdal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

V Ostravě dne 31. května 2016

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu